

– Фортецю волиняни збудували у VIII столітті, коли завоювали дулібів, які мешкали тут раніше. Фортеця проіснувала до XI століття. Достеменною історією цієї замкової гори ніде не зафіксовано. За дослідженнями Богдана Прищепи, фортеця була дерев'яною, – розповідає краєзнавець.

Добираємо до пагорба, а Ніна Дмитрівна з ностальгією пригадує:

– Тут колись все було залито водою. До хати ми добирались човном. Риби було навалом. Ми їли її щодня. А ось там, – показує рукою ближче до фортеці жінка, – росли столітні дуби, де водились зайці і косулі. Коли прийшла радянська влада, після війни у нас був організований колгосп. Мій батько пас овець. Ось тут звели кошару. Тато мене часто брав на ночівлю, аби йому було з ким поговорити. Він умів гарно розповідати різні історії, але коли на отару стали нападати вовки, батькові видали рушницю і він уже не ризикував брати мене з собою. Нині на цій території влітку цвіте дика морква і вся вона одягнена у біле. Чомусь селяни цю землю не використовують, а обробляють територію, яка близька до фортеці, – продовжує розповідь берегиня хутора. – Зиску великого навряд чи мають, бо тут по ночах хазяйнують дикі свині.

І, справді, дивлюсь, а посаджені гарбузи геть сплюндровані. Хороша їжа для диких.

– Перед фортецею я, було, висіла банер з інформацією про те, що тут знаходиться історична пам'ятка. Заплатила за банер власні кошти. Але, очевидно, свідомість деяких моїх земляків ще не на тому рівні, аби берегти пам'ять про прадідищу, – все більше розкриває

Ніна Осьмірко на Замковій горі буває часто.

свою суть наша героїня.

Ми на території фортеці. З її горба добре видно залізничний міст через річку Горинь. Саме тут була середина водного шляху в давнину між Дубровицею та Степанем. Захвилювались дерева і кущі, повіяло якоюсь таємничістю. Наша гід раптом заплескала у долоні, пояснивши:

– На цьому місці живе якийсь звір: чи борсук, чи то лис. То, щоб він нас не налякав, я лякаю його. Приходжу сюди часто. Не звичайне місце, яке береже чимало таємниць. Ось дивіться, вочевидь, тут щось викопували, схоже якісь ящики, бо хоч яма і заросла травою, все ж прямокутний відбиток залишився. А отут я встановила, була, три лавки, щоб можна було відпочити, подумати. Комусь сподобались дошки і їх забрали, лише одна лавка й залишилась.

Присідаємо на неї. Десь крикнула сорока. Здається їй відповіли горобці і знову тиша. Якби повітря могло нести інформацію... Та воно лише дає можливість людині дихати на повні груди.

Сільський голова Городця Ірина Басик, дізнавшись, що їду на Соловійову гору, так і сказала: «Відчуєте, там навіть повітря інакше». Сонце вже зачепилося за захід і тому пора повертатися назад. А наша супутниця з енциклопедичними знаннями веде розповідь далі.

– Хутір назвали на честь чоловіка, який мав прізвище Соловей, який і заснував разом із братом це поселення. А потім брати щось не поділили. Пізніше всі ці землі з пилорамами, спиртозаводом, іншими господарськими будівлями належали панові Пурбе, як і люди, що тут мешкали. Старожили розповідають, що пан полюбляв місцевих жінок, тож, можливо, десь ходять і його нащадки по нашій володимирецькій землі. Про деякі моменти його життя йдеться у книзі «Волинське ехо» польською мовою. Однак поляки не дозволили мені зробити переклад на українську. Десь восени я буду вести урок в Городецькій школі, розповідатиму про зміст цієї книги.

Ніна Осьмірко не пориває зв'язки з школярами. Ось уже 6 років

поспіль 1 червня, у День захисту дітей, вона проводить на Соловійовій горі фестиваль на околиці хутора. Сюди приїжджають як городецькі, так і червоноградські юнаки та дівчата. А ще фольклорні колективи несуть місцеву автентичність. Можливо, немає такого розмаху, коли заходи організовує влада. Та є щирість, спілкування, багаття дружби, які запам'ятовуються назавжди. Цієї весни приїхали до обійстя Кушнірів два хлопці із села на велосипедах. Переминаються з ноги на ногу, а потім прямо в лоб:

– А у цьому році фестиваль буде?

– Як йому не бути, коли ви цього хочете? Чи не так? – з посмішкою відповіла запитанням на запитання юнаків організаторка фестин.

– Так! – відповіли з радістю хлопці і поїхали до своїх ровесників повідомити приємну новину.

Якось мимоволі активна життєва позиція Ніни Осьмірко завжди приводить її у центр подій. Нещодавно на хуторі відбулось таке, що стривожило місцевих мешканців. Два роки тому на хуторі поселились два німці: батько і син. Затіяли будівництво, казали, що зводять лазню. У розмові із старшим з'ясувалося, що його батько свого часу воював

на цих землях в армії Рейху. Його син також став військовим, добився звання полковника. А ось внук веде безтурботне життя, в основному за батькові гроші. Навіть завів сім'ю з українокою, а потім її покинув. А оце захопився ще однією – європейкою і махнув з нею у Таїланд. Та перед цим побив батька, відібравши у того пенсійну карточку і залишив на прожиття 15 гривень. Літній німець не міг дочекатися, коли ж уже на хутір повернеться Ніна, бо був переконаний, що саме вона допоможе йому виїхати у Німеччину до дочки. Так і сталось.

Ніна Дмитрівна провела нас на околицю, показала, де восени посадить 105 каштанів. На жаль, все розповісти про мешканців та історію Соловійової гори у газетному матеріалі не можливо. Розповіді цієї жінки варті книги. І я переконаний, що ці спогади колись ляжуть на сторінки повісті чи роману, адже хоч це і невеличка територія нашої України з її щасливим і трагічним минулим, все ж варту оприлюднення, бо це наша справжня історія у даному випадку – це поліське коріння.

Андрій БАБІНЕЦЬ

Хранителями обійстя Кушнірів є лелеки.